

อัตราชุกโรคหนองพยาธิของเด็กนักเรียนตามโครงการป้องกันควบคุมโรคหนองพยาธิ ในเด็กนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ ในภาคใต้ตอนล่าง ปี ๒๕๕๔

ปรีชา หนูฟอง วทม., บงกช เชี่ยวชาญยนต์ วทม., ศรัณย์วิทย์ ขุนหมวก ป. ผู้ช่วยพยาบาล
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑๒ จังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราความชุกโรคหนองพยาธิ และติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตามโครงการป้องกันควบคุมโรคหนองพยาธิในเด็กนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ ซึ่งมีเป้าหมายให้ลดอัตราชุกโรคหนองพยาธิในเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายให้เหลือไม่เกินร้อยละ ๑๐ ดำเนินการโดยศึกษาผลการดำเนินงานจากการตรวจอุจจาระวินิจฉัยโรคหนองพยาธิของเด็กนักเรียนในโครงการฯ จำนวน ๑๑,๑๒๖ คน จากโรงเรียนใน ๖ จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง จำนวน ๕๘ โรงเรียน ศึกษาตรวจวินิจฉัยอุจจาระเด็กนักเรียนโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบโรงเรียนตามโครงการฯ ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน-ธันวาคม ๒๕๕๔

ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอัตราความชุกโรคหนองพยาธิของเด็กนักเรียนในโครงการฯ ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เท่ากับ ร้อยละ ๑๒.๓๗ จำแนกเป็น พยาธิไส้เดือน ร้อยละ ๘.๖๓ พยาธิแส้ม้า ร้อยละ ๒.๒๕ และพยาธิปากขอ ร้อยละ ๑.๕๑ พยาธิเข็มหมุด ร้อยละ ๐.๑๘ เมื่อจำแนกเป็นรายจังหวัด พบว่า

- (๑) จังหวัดพัทลุง จำนวนโรงเรียน ๑ แห่ง กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๔๙ คน ไม่พบโรคหนองพยาธิ
- (๒) จังหวัดตรัง จำนวนโรงเรียน ๒ แห่ง กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๑๕๗ คน พบโรคหนองพยาธิ ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๖ พบ พยาธิเข็มหมุด ร้อยละ ๑๐.๘๓ พยาธิปากขอ ร้อยละ ๕.๗๓
- (๓) จังหวัดสตูล จำนวนโรงเรียน ๓ แห่ง กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๓๘๙ คน ไม่พบโรคหนองพยาธิ
- (๔) จังหวัดปัตตานี จำนวนโรงเรียน ๙ แห่ง กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๒๕๐๑ คน พบโรคหนองพยาธิ ๓๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๓ จำแนกชนิดพยาธิ พบว่า เป็นพยาธิไส้เดือน ร้อยละ ๑๐.๘๔ พยาธิแส้ม้า ร้อยละ ๓.๕๒ และพยาธิปากขอ ร้อยละ ๑.๓๖ และพยาธิเข็มหมุด ร้อยละ ๐.๐๔ ตามลำดับ
- (๕) จังหวัดสงขลา จำนวนโรงเรียน ๑๓ แห่ง กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๓,๐๐๗ คน พบโรคหนองพยาธิ ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๖ จำแนกชนิดพยาธิ พบว่า เป็นพยาธิไส้เดือน ร้อยละ ๒.๙๓ พยาธิแส้ม้า ร้อยละ ๐.๙๖ และพยาธิปากขอ ร้อยละ ๐.๔๓ ตามลำดับ
- (๖) จังหวัดนราธิวาส จำนวนโรงเรียน ๓๐ แห่ง กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๕,๐๒๓ พบโรคหนองพยาธิ ๘๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๐ จำแนกชนิดพยาธิ พบว่า เป็นพยาธิไส้เดือน ร้อยละ ๑๓.๓๖ พยาธิแส้ม้า ร้อยละ ๒.๖๕ และพยาธิปากขอ ร้อยละ ๒.๒๓ ตามลำดับ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ในภาพรวมอัตราชุกโรคหนองพยาธิในเด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีอัตราชุกเท่ากับ ๑๒.๓๗ ซึ่งมีแนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๔๗ และปี ๒๕๕๐ (อัตราชุกร้อยละ ๓๑.๐๑ และ ๓๐.๕ ตามลำดับ) ซึ่งเกินเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนด ประกอบกับโรคหนองพยาธิเหล่านี้มีผลกระทบต่อการศึกษา ด้านร่างกาย การพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็กวัยเรียนเป็นอย่างมาก เมื่อพิจารณาโรคหนองพยาธิที่มีอัตราชุกสูงในกลุ่มเป้าหมาย พบว่าเป็นโรคพยาธิไส้เดือน และพยาธิแส้ม้า (ร้อยละ ๘.๖๓ และ ๒.๒๕ ตามลำดับ) ซึ่งเป็นกลุ่มโรคหนองพยาธิที่ติดต่อจากการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนไข่พยาธิในระยะติดต่อ ดังนั้นจึงควรเร่งรัดกิจกรรมการดำเนินการพัฒนาความรู้เด็กนักเรียนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคโดยเน้นการรับประทานอาหารสุก สะอาด มีการตรวจอุจจาระเด็กนักเรียนเพื่อวินิจฉัยโรคหนองพยาธิ และ ให้บำบัดรักษาโรคหนองพยาธิแก่เด็กนักเรียน ให้ครอบคลุม ร้อยละ ๑๐๐